

Gjør Det Selv



VANSKELIGHETSGRAD:
Når du først har en plan bunn av spikerslag, er det enkelt å sette opp plater. Det er enklere enn å få et sprukket pusstak pent igjen.

TIDSFORBRUK:
3-5 dager for et rom på 20 m²

PRIS:
Cirka 200 kroner per m²

Jobben med å skru fast gipstaket går mye lettere hvis du låner eller leier et rullestillas. Da slipper du å gå opp og ned av stigen hele tiden.



[etter]

Et lekkert glatt tak, med stukkatur langs veggen – og garanti for at det ikke sprekker på mange år.



Lynraskt gipstak

Er du lei av å reparere det gamle pusstaket?
Da skal du sette opp gipsplater. Med gipsplater som har fire sparkelkanter, er jobben ganske enkel.

Alminnelige gipsplater har forsenkede sparkelkanter på langsiden. De er enkle å sparkle etter monteringen, men i overgangen mellom to kortsider er du nødt til å lage en skråfals på platene, for å lage din egen sparkelforsenking.

Dette slipper du hvis du bruker gipsplater som har forsenkede sparkelkanter på alle fire sider. Det gjør dem enklere og raskere å bruke, fordi sparklingen lettes betraktelig. At du samtidig får sterkere skjøter på kortsidene av gipsplatene er også et pluss.

Platene har samme størrelse som de vanlige gipsplatene – de er 90 cm brede

og 240 cm lange. De er litt dyrere enn vanlige plater, men hvis du vil spare tid, er de verdt merkostnaden.

Her bruker vi de smarte platene på et gammelt pusset tak. For å få en helt plan flate å jobbe videre på, setter vi først på et lag høvlede bord som bærelekter. De skrues fast til forskalingsbordene som alltid sitter på baksiden av et pusstak.

Sterkt alternativ

Med gipsplater i taket, får du en helt plan og glatt takflate, som aldri sprekker. Løsningen er sterkere, enklere og støver mindre enn å helsparkle taket, slippe det og kle det med glassfilt.



På langsiden ligner gipsplaten på en vanlig gipsplate med forsenket sparkelkant.



På kortsiden er det også sparkelkant. Den er ekstra dyp, slik at det er plass til overlapp på teipen.

Vi bruker gipsplater som har sparkelkanter på alle fire sider. Da er platene både enklere og raskere å sparkle etter at de er montert.

Klargjør taket

I dette tilfellet satt det et platetak under pusstaket. Når det fjernes, åpenbarer den gamle pussens seg, full av sprekker og hull. Det vil vi selvsagt skjule.

På baksiden av det gamle pusslaget er det et lag med forskalingsbord. Det er dem skruene til den nye takledningen skal ha fatt i. Men pussen trenger ikke å fjernes av den grunn.



1 Platene rives enkelt ned ved å stikke et brekkjern under dem og trekke nedover. I dette taket er det profilerte trelister mot veggen. De vil bli skjult senere, så vi lar dem sitte.



2 Taket er fullt av hull og sprekker. Du trenger ikke å sparkle dem vekk. Alt vil bli skjult av gipsplatene senere.

Sett opp spikerslag

Det skal settes opp spikerslag rundt hele kanten av taket, slik at gipsplatene senere kan skrus fast i alle kanter. Bordene skrus fast med 5 x 60 mm skruer. De er lange nok til å få godt tak i bordene som sitter under pussen.

Vi bruker justerte bord, ettersom de er jevnere i tykkelsen enn ujusterte. Bordene skal sitte slik at de danner en plan bunn for gipsplatene.

På langs av rommet monterer vi spikerslag med 30 centimeters mellomrom (fra senter til senter).

Ute langs kanten skal sparkelkanten på gipsplaten fjernes. Derfor plasserer vi det første spikerslaget 75 cm fra veggen.

Her settes bordene langs de gamle listene. Når det ikke er lister, plasseres bordene helt inn mot veggen.



1 Begynn med å skru bord i taket, hele veien rundt.

TIPS: Skjevheter i taket kan du utligne med brikker av masonitt og murpapp under bordene før du skruer dem fast. Husk å skru gjennom oppklossingen i så fall.

Her plasseres kanten av bordet.



2 Mål ut fra veggen til den første gipsplaten (her 75 cm). Med en pil viser du at det er til kanten av et bord.

VIKTIG! Husk å sjekke at du får et fornuftig platestykke i den andre siden av rommet. Ellers må du endre plasseringen.

DETTE HAR VI BRUKT

Materialer

- 13 mm gipsplater (Norgips Plan)
- 35 mm gipsskruer (til gips på tre)
- Gipssparkelmasse
- Armeringsteip
- Akrylfugemaske
- 22 x 98 mm justerte spikerslag
- 5 x 60 mm skruer (til spikerslagene)

Spesialverktøy

- Plateheis (leies)
- Evt. gipsskrumaskin
- Evt. gipsvinkel
- Evt. rullestillas (leies)



3 Hold et bord mot merket, og skru det fast til taket. Det passer nå med at midten av bordet er 80 cm fra veggen. Det tilsvarer bredden på en plate som du har skåret av sparkelkanten på.



4 Med utgangspunkt i dette bordet, lager du streker hver 30 cm.

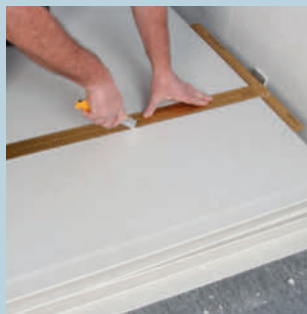
Lag streker gjennom hele rommet. Skru fast bordene, og sjekk jevnlig at de er i vater og i plan med de øvrige bordene.

Slik skjærer du gipsplatene riktig

Platene kan skjæres langs en stållinjal, men det **beste er å bruke en gipsvinkel**.

Da skjærer du automatisk vinkelrett på kanten.

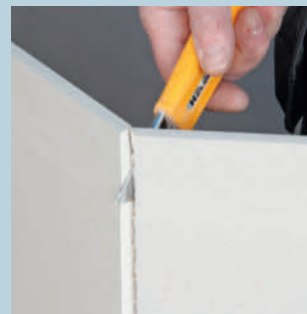
På nettet og i brosjyrer vises det ofte at du kan skjære baksiden av platen fra forsiden med en hobbykniv når platen er knekt. Det er ikke den rette måten å gjøre det på. Det svekker gipsplattens bæreevne, og pappen vil flise seg opp. Den riktige måten ser du her.



Skjær gjennom pappen på forsiden med en hobbykniv. Skjær etter en gipsvinkel (eller en stållinjal).



Sett platen opp på kanten. Bank kneet mot baksiden ut for snittet. Dermed knekker platen i snittet, og du kan bøye den.



Nå kan du skjære gjennom det andre papplaget fra baksiden med en hobbykniv, uten at du river løs noe av pappen.

Sett opp gipsplater

Dette taket er mot en overetasje, så det skal ikke settes opp dampsperre.

Før den første platen ble satt opp, var vi i byggvarehuset for å leie en plateheis. Det kostet 250 kroner for ett døgn. Pengene var vel anvendt, for det er mye enklere å få platene på plass når du bare skal plassere – ikke løfte.

Det er lettest å begynne med den første rekken "hele" plater, som ikke skal skjæres til på langsiden. Når den er på plass, er det enkelt å måle opp til den rekken som skal sitte inn mot veggen (der kanten skal skjæres av).

Platene settes opp med 35 mm gips-skruer (til gips på tre) per cirka 20 cm.



2 Nå settes gipsplaten fast til bordene med seks skruer – en i hvert hjørne og to på midten. Når det er gjort, kan platen henge av seg selv. Derfor kan du godt fjerne plateheisen før du skrur inn de resterende skruene.



1 Den første rekken "hele" plater løftes på plass. Ut mot veggen skal sparkelkanten fjernes på kortsiden. Juster plasseringen på platen til kanten ligger midt på spikerslaget.



Trekk fugen glatt med en silikonbrikke. De kjøpes i sett i byggvarehuset.

3 Sprekken langs veggen fylles med akrylfugemasse. Den skal presses godt opp i sprekken. Fordelen med akrylfugemasse er at den er fleksibel, og at den kan males over når den er tørr.

Ny stukkatur

Taket senkes snaut 5 cm når du setter opp gipsplater på den måten vi viser her. Listen mot veggen ble derfor bare delvis dekket av det nye taket – dette var planlagt. Vi hadde nemlig bestemt oss for å sette opp en enkel **ny "stukkatur" av isopor** (polystyren), som limes fast. Den er hul på baksiden, og dekker derfor det som stikker ned av de gamle listene.

Overflaten på isoporen er ganske myk. Men det betyr egentlig ikke så mye når den sitter oppunder taket.

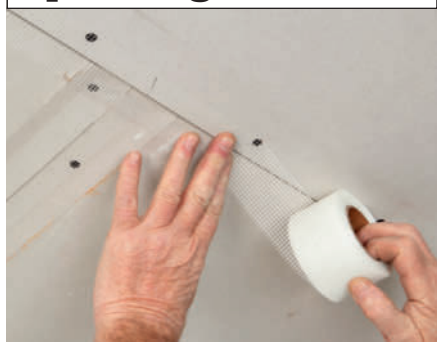


Isoporen skjæres til med en fintannet sag i en gjærekasse.



Den trykkes på plass mellom taket og veggen, der den festes med lim.

Sparkling



1 Legg armeringsteip i sparkelkanten. Den er selvklebende. Begynn med kortsidene på platen, ettersom forsenkningen er dypest der. Etterpå teiper du langsiden. Det er god plass til at teipen kan overlappe i de korte sparkelkantene.



2 Press rikelig med sparkelmasse opp i skjøten. Hold sparkelen på tvers av skjøten. Da er det enklest å presse sparkelmassen opp mellom platekantene. Fyll en halv til en hel meter, før du fjerner overskytende sparkelmasse.



3 Fjern overskytende sparkelmasse med en bred og stiv sparkel. Når sparkelmassen er tørr, gjentar du sparklingen. Når det nye laget også er tørt, kan du slippe. Dermed har du et fint, glatt tak, som er klart til å bli grunnet og malt.